

УДК 657.37+657.2006.32(477)(100)

Фендик В.М., здобувач кафедри обліку і аудиту
Ужгородського національного університету

ПРОБЛЕМИ ГАРМОНІЗАЦІЇ ФІНАНСОВОЇ ЗВІТНОСТІ В УКРАЇНІ З МІЖНАРОДНИМИ СТАНДАРТАМИ ФІНАНСОВОЇ ЗВІТНОСТІ

© Фендик В.М.

У статті зосереджено увагу на проблемі корисності облікової інформації для системи управління та зовнішніх зацікавлених користувачів в епоху постіндустріальної економіки. Бухгалтерський облік показує фінансову картину фірми. Бухгалтерські записи надають дуже важливу інформацію.

У публікації розглянуто підходи подолання негативних явищ, що виникли в процесі фінансових та облікових проблем у фінансовій системі, суть державного регулювання з позиції управління державним розвитком і ефективною діяльністю підприємства.

Ключові слова: міжнародне співробітництво, методологія бухгалтерського обліку, іноземне інвестування.

The article focuses attention on the problem of usefulness of accounting information for management and external users interested in the era of post-industrial economy. Accounting firm shows the financial picture. Accounting records provide very important information.

The publication considers approaches to overcome negative phenomena arising in the financial and accounting problems in the financial system, the essence of state regulation from the perspective of national development and effective activities of enterprises.

Key words: international cooperation, the methodology of accounting, foreign investment.

В статье акцентируется внимание на проблеме полезности учетной информации для системы управления и внешних заинтересованных пользователей в эпоху постиндустриальной экономики. Бухгалтерский учет показывает финансовую картину фирмы. Бухгалтерские записи предоставляют очень важную информацию.

В публикации рассмотрены подходы преодоления негативных явлений, возникших в процессе финансовых и учетных проблем в финансовой системе, суть государственного регулирования с позиции управления государственным развитием и эффективной деятельностью предприятия.

Ключевые слова: международное сотрудничество, методология бухгалтерского учета, иностранное инвестирование.

Вступ. Звітність є останнім етапом облікових робіт. Як і попередні етапи облікових робіт, звітність відображає в собі весь спектр особливостей, які притаманні підприємству та які воно “пережило” в процесі здійснення господарської діяльності. На обліковий процес і саму фінансову звітність впливає цілий ряд факторів- зовнішніх та внутрішніх. Доцільно в окрему групу факторів виділити фактори комбінованих сфер впливу, виникнення яких обумовлено процесами інтеграції та інтернаціоналізації.

Вагомий внесок у розвиток та дослідження даного питання здійснили цілий ряд вчених, та і зараз це питання є не достатньо досліджене. У процесі дослідження застосовувалися такі методологічні прийоми, як індукція, дедукція, аналіз і синтез, порівняння. Метою роботи стали дослідження та аналіз основних причин відмінностей національних та міжнародних стандартів бухгалтерського обліку та фінансової звітності.

1. Міжнародне співробітництво та бухгалтерський облік

Форма суспільних відносин у державі відображає стан розвитку суспільства. Форма суспільних відносин поняття широке і проектується у: 1) соціально-економічні відносини і державно-правове регулювання; 2) Конституцію і основні закони держав; 3) форми правління держав; 4) форми державного устрою та політичний режим; 5) виборче право та політичні партії; 6) державно-правовий статус особи; 7) вищі політичні інститути держави; 8) місцеве управління.

Сила держави залежить від тих можливостей які йому пропонує економічна система. Життєвим простором держави і права являється людське суспільство із визначеною структурою, культурними традиціями.[1, С.5].

У питанні про відношення політико-державного устрою і економіки можна вважати відправними такі економічні характеристики, як: 1) відносини й рівень економічного розвитку і структура розподілу матеріальних благ; 2) структура відносин власності, що склалась в економіці.

Досліджуючи взаємозв'язок соціально-економічної системи і державного ладу, доцільно мати на увазі наступні такі характеристики: 1) стабільність державного устрою; 2) схильність до сприйняття конституційних форм і методів правового регулювання;

3) політичний режим включаючи питання про структуру прав людини і умов їх захисту; 4) форма правління; 5) ступінь територіальної єдності, державний лад.[1, С.54].

Процес міжнародного співробітництва - процес тривалий і потужний. Для нормального співіснування країн і їх ефективної взаємодії є необхідним адекватне втілення норм міжнародного права у законодавство країн і тоді постає питання їх співвідношення - співвідношення міжнародного внутрішньодержавного права. Більшість країн світу визнають норми міжнародного права як частину свого національного законодавства, але, нажаль, вони, як правило, стосуються норм офіційно визнаних міжнародних договорів.

Практика розрізняє два способи застосування міжнародних договорів у внутрішньому законодавстві. Перший з них називається дуалістичний, інший - моністичний. При дуалістичному методі норми міжнародного договору вносяться у внутрішнє законодавство шляхом перетворення їх у норму внутрішнього законодавства. Моністичний спосіб передбачає безпосереднє застосування норм міжнародного договору без зміни її правового походження.[2, С.30].

Якщо говорити про норми парламенту Європейського союзу і його вплив на право країн, що з ним співпрацюють у всіх можливих напрямках, то необхідно розглянути наступні аспекти.

На даний час нормативні документи, які приймаються парламентом ЄС мають або вказівний або рекомендаційний характер. Після схвалення Лісабонського договору очевидно, виникне новий тип реагування парламентом ЄС, на процеси у суспільстві в межах Європейського Союзу та виникне система санкцій за їх невиконання. Даний тип правового реагування крім того, що матиме специфічну юридичну силу отримає притаманну лише йому юридичні зміст і форму. За таких умов пристосувати процедуру бухгалтерського обліку і весь бухгалтерський облік в нашій країні буде не просто. Якщо говорити лише про систему звітів, то, крім спрощення діючої системи подання звітності і звітних форм, необхідно звернути увагу на те, що у більшості країн Європи, крім своєї податкової звітності, подають податкову та іншу бухгалтерську звітність відповідно до міжнародних стандартів. Найкращим способом впровадження міжнародних норм є їх безпосереднє впровадження без попередньої обробки. У зв'язку із цим країни, де впроваджені міжнародні

стандарти фінансової звітності, поступово дублюють її, бо дублюють всі параметри і додають свої, за допомогою яких можна відобразити: - специфічну кон'юнктуру галузей економіки кожної галузі; - специфічні особливості процесу виробництва продукції і надання послуг на всіх рівнях національної економіки; - рівень, стан, якість та ефективність впровадження науково-технічного прогресу на всіх рівнях економіки. Саме такий шлях впровадження міжнародних стандартів фінансової звітності, на думку автора, є найбільш сприятливим для України. Необхідно розробити таку систему показників, які, доповнюючи відому систему показників міжнародних стандартів фінансової звітності, дали б можливість відобразити весь спектр особливостей української економіки без жодних змін засад функціонування управлінського та бюджетного бухгалтерського обліку.

2. Міжнародні стандарти фінансової звітності та національні стандарти бухгалтерського обліку

Міжнародні стандарти фінансової звітності (МСФЗ) - це стандарти та тлумачення, прийняті Радою з Міжнародних стандартів бухгалтерського обліку (РМСБО). Вони охоплюють: а) Міжнародні стандарти фінансової звітності; б) Міжнародні стандарти бухгалтерського обліку; в) Тлумачення, розроблені Комітетом з тлумачень міжнародної фінансової звітності (КТМФЗ) або колишнім постійним комітетом з тлумачень (ПКТ).[3,П.11].

Регулювання питань методології бухгалтерського обліку та фінансової звітності здійснюється Міністерством фінансів України, яке затверджує національні положення (стандарти) бухгалтерського обліку, інші нормативно-правові акти, щодо ведення бухгалтерського обліку та складання фінансової звітності.[4,П.3Р.2].

Порядок ведення бухгалтерського обліку та складання фінансової звітності про виконання бюджетів та госпрозрахункових операцій бюджетних установ установлюються Державним казначейством України відповідно до законодавства України.[4,П.4Р.2].

Порядок ведення бухгалтерського обліку фінансово-господарської діяльності інвестора, пов'язаної з виконанням робіт (послуг), передбаченою угодою про розподіл продукції, передбачається такою угодою відповідно до законодавства України. [4,П.5Р.2].

Міністерства, інші центральні органи виконавчої влади у межах своєї компетенції, відповідно до галузевих особливостей, розробляють на базі національних положень (стандартів) бухгалтерського обліку методичні рекомендації щодо їх застосування.[4, П.6 Р.2].

Основними причинами відмінностей між національними та міжнародними стандартами обліку, на нашу думку, є:

1) Різне коло питань та їх обсяг, що вирішуються міжнародними стандартами та національними стандартами бухгалтерського обліку.

2) Різний рівень розвитку економіки.

3) Різна дефініція понять які використовуються міжнародними та національними стандартами : контроль - повноваження управляти фінансовою та операційними політиками іншого суб'єкта господарювання з метою одержання вигод від його діяльності.[5,П.4]. Для порівняння: контроль - вирішальний вплив на фінансову, господарську і комерційну політику підприємства або підприємництва з метою одержання вигод від його діяльності, [6,П.4] тощо.

У процесі доведення до повної відповідності національних та міжнародних стандартів бухгалтерського обліку є необхідним вирішення питання звітів як зовнішніх так і внутрішніх, платежів на основі акцій, об'єднання бізнесу та інших сфер - як формою так і за змістом.

З метою залучення іноземних інвестицій до розвитку економіки України є доцільним впровадження міжнародних стандартів бухгалтерського обліку без зміни їх змісту як національних нормативно-правових актів. Це дасть можливість застосовувати непрямі методи підрахунку достовірності вказаних даних і посилить контроль за діяльністю як національних, так і суб'єктів господарювання змішаного фінансування. Особливої уваги заслуговує бухгалтерський облік спеціалізованих підприємств всіх спрямувань, оскільки отримати на даний час достатню кількість інформації для підготовки спеціалістів бухгалтерів для таких господарюючих суб'єктів є ускладненим.

Необхідно розробити такі навчальні програми з підготовки бухгалтерів рівня бакалавра, спеціаліста та магістра, щоб вони мали можливість вести бухгалтерський облік у будь-якій сфері

господарської діяльності, в тому числі у будь-яких відомчих установах. На період, поки міжнародні стандарти фінансової звітності не будуть безпосередньо впроваджені в Україні як національні стандарти бухгалтерського обліку або національні стандарти бухгалтерського обліку не будуть абсолютно тотожні їм, доцільно у навчальні програми з підготовки бухгалтерів усіх рівнів освіти ввести відповідну дисципліну по вивченню МСБО з обов'язковою державною атестацією у вигляді екзамену для всіх вузів

Висновки. Процес бухгалтерського обліку - всеохоплюючий та життєво необхідний процес в ході здійснення господарської діяльності з метою контролю за її станом і якісними характеристиками. Кожна країна має свій історичний досвід становлення бухгалтерського обліку на відповідних стадіях її розвитку. Всезагальна стандартизація бухгалтерського обліку і його уніфікація, її необхідність є віддзеркаленням загально цивілізаційних глобальних процесів.

Впровадження інноваційних технологій у процес виробництва і обслуговування суспільства потребує планового поетапного перетворення засад функціонування процесу бухгалтерського обліку у кожній країні відповідно до стану її економічного розвитку та потреб глобальної міжнародної паритетної співпраці. Проблема необхідного обсягу повноти інформації у бухгалтерських звітах для прийняття об'єктивних і економічно обґрунтованих та необхідних рішень з одного боку, та проблема захисту такої інформації в процесі її використання зовнішніми та внутрішніми користувачами на стадіях її переходу між суб'єктом господарювання і відповідними користувачами з іншого боку, суттєво сповільняє процес уніфікації бухгалтерського обліку на міжнародному рівні.

Список використаних джерел:

1. Арановський К.В. Государственное право зарубежных стран: Учебное пособие.-М.: Издательская группа "ФОРУМ"- "ИНФРА-М",1999.-488с.
2. Черкес М.Ю. Міжнародне право: Підручник.- К.Т-во "Знання", КОО,2000.- 284с.
3. Міжнародний стандарт бухгалтерського обліку 1 "Подання фінансових звітів" переглянутий 1997 року станом на 25 квітня 2010 року.
4. Закон України "Про бухгалтерський облік та фінансову звітність в Україні" від 16 липня 1999р. №996-ХІV із змінами і доповненнями.

5. Міжнародний стандарт бухгалтерського обліку 27 “Консолідована та окремі фінансові звіти” станом на 25 квітня 2010 року..

6. Положення (стандарт) бухгалтерського обліку 19 “Об’єднання підприємств” від 23.06.1999р. № 499/3792.